במרחב

סוריה
רעידת אדמה מתקרבת

הפיכה חדשה בסוריה — הנשיא וממשלה נאסרו — קבוצה פרו־מערבית תפסה את השלטון — הכריזה על איחוד סוריה עם עיראק תוך חצי שנה —

כך תצעקנה כותרות עתוני ישראל אם יגיע לנצחינו תהליך המתקדם ברגע זה מ־מזרח למטולה. ביום בהיר אחד, ולא רחוק ביותר, עלולה מדינת ישראל להתעורר ב־בקר, למצוא שעל גבולה הצפוני־המזרחי ש־ב־אינה שוכנת מדינה קטנה של שלושה ורבע מליון, אלא מעצמה מאוחדת של שמו־נה וחצי מליון, בעלת צבא סדיר של 100 אלף איש, מצוייד בנשק אמריקאי חדיש, שתעלה בשטחה פי 21 על שטח ישראל.

צופה בקוניגץ. הריגת סגן הרמטכ"ל הסורי בידי חבר המפלגה הפאשיסטית, ה־דוגלת באיחוד סוריה־עיראק (העולם הזה 915), היתה רק סימן־פתיחה. בכל רחבי המרחב פעלו הסייסמוגראפים הפוליטיים, בישרו רעי־דת־אדמה מתקרבת.

מעוניין בהפיכה: המערב, המוכן להקריב מכספו ומנשקו כדי שבת־בריתו העיראקית תשתלט על סוריה, ירדן, לבנון. לא מעוניינת בהפיכה: מצרים, בת בריתה של הממשלה הסורית הנוכחית, יריבתה הגדולה של עיראק.

פחות מכולן מעוניינת בהפיכה כזאת יש־ראל, שאיחוד הצפון יעמידה מול סכנה מיד־שית ומיידית. אולם ישראל עומדת מן הצד, כצופה בקולנוע. היא אחת המדינות המעטות בעולם שטרם חוללו הפיכה בדמשק.

בקעת היאור
השיר שבלב

חברי מועצת־ההפיכה רתחו. לפניהם היה מונח שיר שהילל אותו יליד־סודאן, מוחמד נאגיב. המחבר המאושר היה אף הוא סודא־ני — ראש המשלחת שבאה לנהל משא־ומתן בקאהיר על חלוקת מי הנילוס בין שתי המדינות. השיר הוגדר כ־ברוז החוזר תחת ממשלת מצרים". שעות מעטות אחרי פירסומו נותק המשא־ומתן.

מים מים ומדין. בשכיל מצריים, מי הנילוס הם מקור של חיים ומוות. כל ה־חקלאות המצרית יונקת מזרם סדיר של מים אלה מן הדרום. כל תכניות מועצת־ההפיכה לכיבוש המדבר ויצירת מעמד חדש של איכרים מאושרים, בנויות על ניצול מים רבים יותר. ועל תכניות אלה מביסכים כל סיכויי קיומו של משטר עבד אל־נאסר.

משך דור שלם לחמה מצריים על איחוד־ביקעת־היאור, להבטחת המים הקדושים. לפני שניב מעטות הוכתר המאבק בהצלחה. ה־מפלגה הפרו־מצרית ניצחה בסודאן, האנגלים הבטיחו להסתלק. אילם שנים מעטות של מחשבה שקטה על עצמאות הסמיקו לסודא־נים (לא בלי עזרה מצד האנגלים) להיזכר שגם הם זקוקים למים. כל טיפה הנוספת לפלאח מצרי, היא טיפה האיבדת לפלאח הסודאני. כל דונם נוסף לחקלאות המצרית הוא דונם פחות לחקלאות הסודאנית.

המאבק האמיתי של מצריים רק מתחיל. הוא לא יהיה ליד רצועת עזה. הוא יהיה בדרום — על הטיפה המתוקה.

לבנון
אדם בשם ממבה

כשהודיעו לסעיד תאקי דין, העתונאי הבי־רותי שהתפרסם בהתנגשויותיו עם סאלם סלם המצרי, על בואו של ממבה, נאנח: "שובו־מי מדי יום ביומו, בשבועיים האחרונים, היה הג־בר שחי־הערב ומתולתל השיער, מעסיק את העתונאי הטרוד בבקשת עצות בענייני מ־דיניים, אותן לא היה ממלא מעולם.

ברנארד ממבה, (28), שהגיע לדבריו לבירות בשליחות המאו־מאו, היה על אף החינוך המ־ערבי המובהק, אותו קנה באונברסיטאות קמברידג' והארווארד, בזכות אביו, ראש אחד השבטים בקניה, יליד אפריקאי מובהק. הוא טרח להגיש, באמצעות הציר האמריקאי בל־בנון, עצומה על אכזריות הבריטים בארצו לא"ם. לשם כך היה מטריח כל אדם שהיה מו־כן לשמוע לו, ומשטח בפניו את טענותיו.

טענות אלה לא תמיד נוסחו בצורה הברורה ביותר. דוגמות של פנייני־ממבה: "ההיסטוריה שכחה את העתיד!" או "החינוך יצר את מוחי!" ובעיקר: "נא להיות מאד אינדי־סקרטי!"

אין ממי לפחד. בעיקר השתדל ממבה, שנידון למות בקניה ושפרס הוקצב על ראשו, להגיע לאו"ם באמריקה, להתחרים לצורך זה את ירדיו. בעיניו היה כל זר ידיד, דבר שלא מנע בעדו ללחוש: "אל תבטח אף פעם באף אדם שאתה לא מכיר אותו!"

לפי כל הסימנים תסתיים מלחמתו הפרטית של ממבה בבירות, למרות שהודיעו לו כי המשטרה עומדת לאסרו. אולם ממבה לא נפחד. "אין לי כאן ממי לפחד. אני לא מכיר אף אחד!"

מחרוזת
הפרבר הגדול

ממשלת הלבנון הגיעה־לאחרונה למסקנה כי בירות הנה פרבר של עיר גדולה, אשר אינה קיימת עדיין. חצי מליון תושבי ה־עיר חיים בצפיפות איומה. הפתרון המוצע: ניצול ההענקה האמריקאית לשם הקמת ערי־גנים, אשר תקלוט את בני המעמד הבינוני הלבנוני.

השכבה החוסכת

החודש החליטה ממשלת מצריים לגבש את המדיניות הערבית במרחב בעזרת השכ־

מאו מאו ממבה
"נא להיות אינדיסקרטי!"

בה התוססת ביותר, בעלת ההכרה הפוליטית החזקה ביותר: הסטודנטים הערבים. בהת־אם להחלטה זו יוקם איגוד פאן־ערבי של סטודנטים, וג'מאל עבד אל־נאסר עצמו ישמש כנשיא־כבוד שלו.

הכביש יחכה

בזמנו הקציבה הממשלה הלבנונית 900 אלף דולאר מכספי הסיוע האמריקאי לסלי־לת כביש משוכלל באיזור ביירות. אולם החודש נתגלה כי הכביש יצטרך לחכות: הממשלה הוציאה את הסכום המוקצב על רכישת חיטה.

בעקבות ישראל

מדינות ערב ניסו החודש לחקות את ישראל: לפחות בשטח אחד: הנהגת ביטוח־רפואי לאומי. הלאמת השירותים הרפואיים בארצות המרחב עתידה לשמש כנושא בדיוני הכינוס הרפואי הערבי, שייערך בקרוב בבגדאד.

דאגה לנפש

שליטי מצריים החליטו לאחרונה לדאוג לנפשות נתיניהם: הממשלה הקציבה סכום של 50 אלף לירות מצריות (300 אלף ל"י) להרגום ספרות קלאסית אירופית לשפה ה־ערבית. עבודת התרגום, אשר תנוהל על ידי הסופר העיוור טאהה (ספר־הימים) חוסיין, תכלול, בין השאר את כ.בי שלי, חלטייר ולורד ביירון.

תשבץ זוג

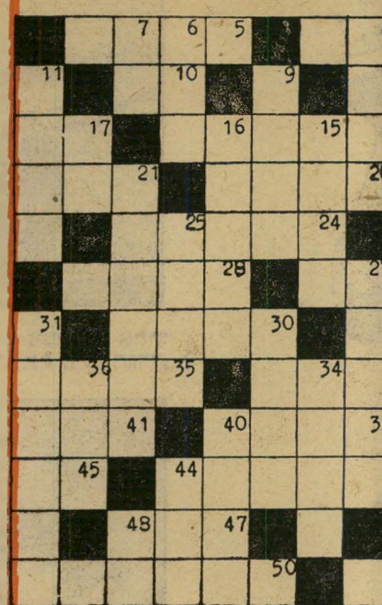

מאוזן: 1. דמות ציונית כללית; 5. סבוטז'ה, בעברית; 8. עצמות האדם מהוות אותו; 10. לא קוץ שלם; 12. על פרק דברים זה מבוססות ערי המקלט; 14. קומ־פוזיטור יהודי־אמ־ריקאי, הרפסודיה ה־כחולה; 17. מבני נוח; 18. ההבדל בין ההכנסות להוצאות, למשל; 20. מלוזה הוא כזה; 21. אחת מארצות הקדם; 22. בעל מקציע רטוב למדי; 24. שאון; 26. אחת המלים השכי־חות ביותר; 28. "...", הגידי לנו כן!"; 29. בד יקר־ערך; 30. ראש הגוש השלישי; 33. זרימה למקום התכנסות; 35. הרוס; 37. עשר בריבוע; 39. קצין או סקיד גבוה הוא קצין (או סקיד)...; 41. יין שולחן; 42. במערב; 43. גאווה; 45. חברת נפט; 46. מלת הברירה; 47. בית הצאן; 49. אותו התקין רוטנברג; 50. ח"כ לאחדות העבודה.

מאונך: 1. בו נמצא בית־חולים מס־שלתי גדול; 2. חומר לכובעי קיץ; 3. בעל לחי אני עמל ?; 4. תובעים אותו מאמן מצ־ליח; 6. היא זכתה השבוע בריבונות מוח־לטת; 7. בדחן; 9. הסומטום העממי; 11. הסתדרותו הלכה השבוע לקלפי; 13. עליו ועל ריח אין להתווכח; 15. חברת ספנות; 16. "... אתה יודוך אחיך!"; 17. קצה ה־עיפרון; 19. מושבה גלילית; 21. הופעה חד־שה או נוספת של אותו ספר; 23. מקום היסטורי בקרים; 25. בבריסניה שכמותו יושבים בבית מיוחד; 27. שם פרטי ערבי; 30. ברור ומובן; 31. מערי פלשתים; 32. בצפון הגליל; 34. הולכים אותו, אם כי בפה; 36. קבוצה מרוכזת וגדולה; 38. חווה לקין; 40. מוסוליני היה כזה; 43. שתים עשרה שעות; 44. חברת תמרוקים; 46. סיפר אידישאי; 48. משותף לגדרה ולמנרה.

חמשה עשר מספרי היצאת עיינות לפותרי תשבץ "העולם הזה" 914

יעקב אוחנה, צפת, רח' ה' מס' 2; רחמים אוריאל, ירושלים, ליפתא עלית 47; נעם אקרמן, גבעתיים, סמטת המעלות 6; אריה גולדברג, תל־אביב, שיכון רסקו, דה־האז 28; בתיה הויפטמן, רמת־גן, ארלוזורוב 76; יעקב יימן, תלאביב, זבולון 23; מאיר מגיד, נתניה, גורדון 24; דוד מוריס, חיפה, ארלוזורוב 25; טר"ש נסיב מזרחי צה"ל, ד. צ. 2608; חנן סטרול, צפת ת. ד. 8; עובד סרי־לוי, בת־ים, ירושלים 55; יהודה עצמוני, בני־ברק, תל־גיבורים; דב פישל, תל־אביב, שד־רות עמנואל 1; אריה פרוינד, ראשון לציון, ת. ד. 17; עליזה קרליבך, תל־אביב, ת. ד. 2993.

פתרון תשבץ 914

משימה נשלמה. קליעי־הרקטה ירדו כחתף על פס־הכביש הלבן והתפוצצו בתוך תוכו של טיר־המכוניות הדחוק והמזדחל. מאחריהם השאירו חורבן מבוקע, להבות־אש ותמרון־עשן. עתה לא נותרה אלא הטיסה השיגרתית חזרה לבסיס. מארק הביט בראי וראה את כל הטייסת הולכת בעקבותיו בצייתנות. לימינו לא יכול לראות מאומה מחמת אור־השמש. הוא הביט לשמאלו וראה איבכתי־עשן מכתימה את תכלת־השמים. האיבכה נתארכה וחלפה על פניו. במשך שבריר־שנייה נאבק מוחו הנחשל לקלוט את אשר ראו עיניו. רגע־התגובה אחר לבוא.

הוא חש מכת־תדהמה בעורפו ומחטים מלובנות ניגעצות בגבו. אור היום הפך חכליל. לרגע קם איבד את הכרתו, ואחר ראה את הארץ מזדקרת כנגדו מול קשת־המדחף הניצצת... מוחו היה מאובן, אך ידי־הטייס האמונות נאבקו עם ההגה והעלו את חרטום המטוס כלפי קו־האופק.

מתחת לדוק האדום חלפה הקרקע ביעף: שדות, חורשות, צריפים זעירים ורעועים, כבישים יעשן־פגזים מתמר.

במקומות־מספר נעשו בגדיו חמימים ולחים. כוחותיו שתתו ממנו, אבריו כבדו כעופרת, וכוח־רצונו עזהבו הלוך ועזוב. הוא כיבה את המנוע, הנמיך את הדשים ונאבק להקטין את מהירות הטיסה.

לפניו השתרעה חורשה, מאחריה אחו ומעבר לו שדה־דגן. שארית רוח מבינתו לחשה לו, כי אסור לו להחטיא את האחו, כי עליו להנחית את המטוס לפני הגיעו אל גבולות השדה. הוא ניטלטל בחמת־פרא מעל צמרות העצים. לפתע נשמטה כביכול תחתית־התא. גל בחילה עברהו והדוק החכלילי התעבה לאפילה גמורה. בהתנפץ המטוס אל הדגן כבר היה מארק נט־ל־הכרה.

אם רוצה אתה לדעת מה היתה אחריתו של מפקד המטיסת מארק, היהודי האנגלי הצעיר, קרא את הספר "בגולה על התימזה" מאת אלכסנדר בארון שיצא לאחרונה בהוצאת "עיינות".